

timus. Dicit et beatus augu. Studen-
dum est. ut bene volumus. sed a laude
hominum cauendum. si hic laus querit. illic
remuneratio amittit. hinc ille Est mira-
dum quod sunt nonnulli religiosi. qui post
contemptum auri et argenti suam pau-
peratatem pro vili pretio. hoc est vana glo-
ria venale faciunt. de hoc dicit beatus ber-
nardus. Vix est qui aurum et argentum
premissimus. et neglectis illis glorio-
sis. sordibus intumescimus et thesaurum
paupertatis vili pretio populari aure ve-
nalem facimus. hinc bernardus. Nemo ergo
querat laudari in vita ista. sed omnis glo-
ria vniuersi cuiusque religiosi intus in con-
scientia debet esse. non extra Ad hoc hoc
testatur beatus bernardus. etiam quibusdam aspis
verbis sic dicens Fratres nemo vestrum
velit laudari in ista vita. quicquid fa-
uore vobis captas. quod ad deum non retulit
ipsi furaris. unde tibi gloria putrida
puluis. Quid nequius seruo usurpan-
ti sibi gloriam domini sui. propterea omnis
gloria sanctorum intra nos foris est. hinc
bernardus. Unde fugienda est vana gloria
quod sicut vermis ligna corrodit. sic hoc
vitium animam corrodit et consumit. Nam in-
grediendo cor omnia que intus sunt bona
aufert. teste crisostomo qui dicit. Sicut
vermis lignum corrodit. et erugo ferrum
ita vana gloria nutrientem se perdit animam.
ideo multo studio opus est ut
hanc destruamus passionem. nam oc-
culte ingredit cor. et omnia que intus
sunt insensibiliter aufert. hinc crisostomus.
Cum igitur pulsatur aliquis vana
gloria. ad memoriam reducat mala ad-
acta. que contra dominum fecit. et reco-
gnoscat se puluerem esse. et eo citius hinc
vitiosa pestis in corde quiescet Unde
beatus gregorius. Cum bona fratres agi-
tis. semper ad memoriam acta mala re-
uocate. ut dum caute culpa agnoscit.
nunquam de bono opere animus leuet. Quia

etiam beda. vitium vane glorie melius
caueri non potest. quam ut ad prescientiam
nostram redeamus. nosque puluerem esse
presideremus. et si quid boni nobis in-
esse deprehendimus. non nobis sed deo
ascribamus. hinc beda. Unde bonum o-
pus quod agimus et abscondendum est
propter vitium vane glorie. et tamen aliquando pub-
licandum. propter edificationem aliorum. quod
suadet beatus ambrosius sic dicens. Bo-
na nostra que agimus et propter timorem
vane glorie aliquando debemus abscon-
dere. et propter aliorum utilitatem nonnunquam
appalare. hinc ambrosius. Ille namque qui
iam humilitate firma fundatus est. te-
bet alijs quod agit. propter edificationem
appalare illi vero qui adhuc ex parte amo-
re vane glorie bona sua opera in oculis
to agant. ne mercedem propter hominum va-
nitatem perdant. unde ysidorus. Ille de-
bet publicare bonum quod agit qui perfecta
humilitate fundatus est nulla iam elati-
one continget. nam is qui se intelligit
amore adhuc laudis pulsari facta bonum
na in occulto agat. ne forte quod egerit
perdat. Interdum namque etiam viri sancti
tangunt elatione. sed ab huius surrepti-
onis malo humilitatis propter uocacionem pur-
gant. hinc ysidorus. Si igitur ut dicit crisostomus.
in alicuius cor cogitatio vana ascendit
desiderans apparere hominibus. anima autem in-
telligens tradiderit. ille non propter homi-
nines fecisse videtur. quod quod cogitatio
passio carnis est. quod elegit iudicium ro-
nis est. hinc crisostomus. Dicit beatus fulg-
entius. In operibus bonis si te laudet humana
lingua. tu laudem a solo deo desidera. sic
fiert dum laudes ab hominibus non queris
deus laudet in operibus tuis Et notandum
quod vana gloria faciliter stemmit. dum
non offertur. cum vero oblata fuerit
difficiliter ei resistitur. teste beato aug-
ustino qui sic dicit. Facile est lau-
dem non cupere. dum non negatur.

difficile tamen est ea non delectari cū offerretur. **hxc augu.** Veruntamen ppter tales incurfus seu tempratōnes vane glorie bonū opus siue sit predicatio siue qd̄cunq; aliud per qd̄ p̄ximus edificari potest non est obmittendū. sed huīsmodi vitio cum mentē pulsauerit. fortiter est resistendū. q̄ repugnando resistendo quibuscūq; virtus merces a deo copiosa acquiri. **De hoc dicit petrus damiani.** Oportet vt dum amīmaz fructus per predicatōnem acquiri. non humana laus. non aliqua honoris reuerentia mentis intentōe querat. q̄ si vltimo oblatu honoz volentibus nobis ingerit. necārium est vt in pavimento cordis sub districto discipline pede calceat. vt lux venentis serpens in seipso suggestiōnis capite iectū sentiat. ne nos qd̄ absit in extremo bono opationis calcaneū morderē presumat. **Nec tñ ob id est amīmaz utilitas deserenda.** sed vt reuera strenui bella tores dū nosmet ipsos humilitatis clipeo ab iniecto elatōis telo p̄tegimus. p̄ximos nostros ad fortiter agendum sancte exhortatōnis vocib; excitemus. **Sic nimir; nobis duplex merces acq̄ritur dū ex ipso caritatis officio quod pie p̄ximis nostris impendimus. belli cus labor orit̄ quē repugnando vincimus. nā quo valentior ictus impingitur eo nobis locupletius peracta victoria p̄miū cumulat. hxc petrus dami.** **Qd̄ igit̄ dictum est de predicatiōe.** sic de omnib; virtutib; accipiēdum est p̄ quas p̄ximus potest edificari. **Notandum etiā q̄ pia corda cum se laudari intelligunt de his que ipsi non habent nequa q̄ p̄sentiant. cū vero laudant̄ de bono qd̄ forte habēt. toto tñ nisi huīsmodi fauorē a se repellere student. Vñ beatus bern. de hoc d̄r.** Qui humanas laudes p̄fecte p̄suevit p̄temnere. cuz se

laudari percipit de eo quod in se nouit nō esse. nullatenus acquiescēs illud sibi p̄memorat. **Cū vero laudari se p̄p̄erit de bono qd̄ se fortasse habere p̄gnoscat. nihilominus quantū in se est scitoyeritatis curat a se repellere iaculuz fauoris dāns gloriā deo et dicens. grā dei sum id qd̄ sum. hxc ber.** **Laborē igit̄ vt bona opa exerceamus. nec tamen per illa fauorē hoīm requiramus sed soli deo qui est inspector cordium placere studeamus. nec de nostris virib; presumamus. ne forte hoc qd̄ ab illo accepimus amittamus. Bonū etiā qd̄ ab ipso habemus caueamus ne per nostrā negligentā perdamus. Illud vero qd̄ nondū habemus rogemus humiliter vt habeamus. Ista p̄memorat beatus augu. sic dicens. Fr̄es quales haberi volumus in laude hoīm. tales in operib; esse studeamus. nec idō bonos nos existimemus si boni p̄dicamur sed nos potius nostro et nō alieno iudicio discernamus. nemo em̄ melius potest scire quis sit q̄ ip̄e qui sibi cōsciū est. Et quidem beatus est qui laudes hoīm trāscēdit. et id solū cū recte viuit intuet. et ei placere mit̄ q̄ p̄sciētie solus inspector est. de cuius p̄sciētie puritate qc̄quid p̄cedit tanto ē laudabilius q̄to laudes hoīm nō affectat. **Vñ nihil de nobis tāq̄ de n̄is p̄p̄ris virib; p̄sumamus. ne nēm facientes qd̄ ab illo est etiā qd̄ accepimus amittamus. Magis etiā cogitare debemus quid nobis desit. q̄ quid nobis assit. Qd̄ habemus caueamus ne pdamus qd̄ nōdū habemus supplicemus vt habeamus. Inquātū minores sumus nobis cogitandū est non inquantū maiores. hxc aug. Sciendū etiā q̄ sunt nonnulli qui de scia seu intelligētia q̄ uis bona opa non faciant solent se in mente eleuare. Et sunt nonnulli quos****

quidem scientia non eleuat sed tñ bo-
na opatio quā exercēt exaltat Et sunt
nonnulli quos ppria opatio nō extol-
lit sed tñ cū laudari ab hominibz p bo-
na opatione quā exercent ceperint. de-
nicti fauoribz hoīm se quasi magnos
in sua cogitatione estimant. atqz men-
tis oculos in transitorium fauorem de-
figunt. Sunt etiam nōnulli. qui cū so-
ris p suis bonis actibz audiūt se men-
dare. intus in corde quandā pmtiosaz
elationē ex hoc percipiunt. et quibz de fa-
uore hoīm in aīmo gaudeant. non tñ
se extra ostendendo effundunt Et sunt
nōnulli. quos ita laus vane glorie in-
flaryt etiam ad verba elationis pertra-
bant. qz dū vane glorie eoz mens nō
reluctat. ad hoc vsqz pducunt. vt ipsi
met hoc laudent qd faciunt. vnde ma-
gno metu ac circūspectione opus est.
vt nunqz nostra mens de suis laudibz
coram hominibz vel etiam tacita letē-
ne mercede eterna apud dominuz pro
suis bonis opibz priuet Sed superba
mens etiam cū de ea falsa bona dicun-
tur exultat. qz non apud deuz qualiter
vīat. sed apud homines qliter inno-
tescat excogitat. Et contra cor veraci-
ter hūile. bona que de se audit aut mi-
nime recognoscit. vel qz falsa dicunt
metuit. aut certe si adesse ea sibi veri-
ter scit formidat. ne ab eterna retribu-
tione sint pdita quando hoc considerat
hoībz diuulgata. vnde plerūqz agit.
vt sicut iniustus de laude pollutur. ita
vīe iustus audita sua laude purgetur.
Ista oīa iam pmissa et quedā alia tan-
git beatus grego. xxij. moral. sic dicēs
Sciendū q sunt nōnulli. qui in elati-
onē corruunt. qui p subtilem intelligē-
tiam que nō faciunt bona cognoscūt.
Et sunt nōnulli quos intelligētia qui-
dem non eleuat. sed habita opa exal-
tant. qui dū actiones respiciūt. apud

mentem suam sibi ceteros de dignāto
postponunt Et sunt nōnulli quos nec
opatio. ppria extollit. sed cum laudari
ab hoībz p hac eadem opatione bona
ceperint. ipsi hoīm fauoribz deuicti qz
si magnos se quosdā in sua cogitatio-
ne pspiciunt. atqz cordis custodia dū
soluunt. qz semetipso s nescire incipi-
unt. dū mentis oculos in transitorium
fauorē defigunt. Sic autē pfectus est
hoīm. sicut incrementū pspicimus de
arboribz. Vis quippe future arboris
in semine est. postmodū in ortu. ad ex-
tremū. pducit in ramis. Sic minime
vniuscuiusqz virtus pualescit opanti
seminat namqz intelligentia. orit in
opatione. atqz ad vltimū pualescit
qz ad pfectus magni latitudinē. Sed
cū queqz sua intelligentia extollit. pos-
terat in semine putriferi Cū vero post
opationem bonā elationis veste corru-
pitur. quasi iā orta siccat. Cū autē nec
opatio curruat. sed ex crescente mag-
nitudine dū fauor laudantiū sequitur.
atqz a statu suo bene opandi aīm enee-
rit. linguaz vctos arbor pult. et oē qd
ī ea robustū ex creuerat. rēpestas fame
radicitus euellit. quo et arbor alti ad
supiora surrexerat. eo vctoz vīm vbe-
mētius serit. qz quo qd ī bōa opa artol-
lit. eo ampliori ab ore laudantiū flammā
fatigat Si adhuc itaqz arbor in semē-
ne est. metuendū est. ne ipā scie cogitatio
putrefiat Si autē ad virgultū pda-
curandū est. ne hāc manus elatōis ran-
gat. atqz aviriditate sue actōis arefiat
Si arvalēte labore etiā ad alta se sub-
leuet. valde formidandū ē. ne hāc ad-
morus laudis vctus granioz radicitus
euellat. **D** Sed inter hoc scienti-
dum est quia ne immoderatis laudi-
bus erigamur. plerūqz mīto retro-
ris nostri moderamine etiam de traci-
onibz lacerari permittimur. vt cū nos

ut eleuat. lingua detrahentis humili
et. qz et arbor sepe que vnus venti im-
pulsu ita impellit vt pene iam erui pos-
se videat. alterius venti flatu erigitur.
et que iam ex pteyna inflectōnem pru-
lit. ab alia ad statū redit. Unde et illa
arbor alte radicata quasi inter aduer-
santes ventos fixius steterat qui dice-
bat. Per gloriā et ignobilitatē. per in-
famiā et bonam famā. Sepe aut laus
bene agentis auribus insolenter admo-
ta dū foris sermonibus perstreperit intus
quandā mentis pnciosam elationis
tempestates gignit. fitqz ad hoc qd ani-
mus qui de humanis fauoribus gaudet
non facile exterius extendat. si tñ cor-
ruptionis vim non tenuerit exterius
sentiat. Et sunt nonnulli quos ita laus
inflatur vsqz ad verba elationis pertra-
hat. qz inconsiderata mens dum tran-
sitorio fauore non remittit. adhuc vsqz
pertrahit vt laudet ipsa qd facit. Qui
dam vero vt prediximus hoc ipsum pa-
tescere qd eleuant erubescunt. atqz au-
ditui sui preconis extollant. sed tam-
vsqz ad elationis verba non exeunt. et
gaudere in talibus non ostendunt vel cu-
sodiunt. Magno ergo metu et circū-
spectione opus est ne mens nostram
qz de suis laudibus tacita letet. Quisqz
enim fame sue magnitudinē cōspicit.
sibi in occulto mentis gaudium facit.
cui iste nisi auctori suo se p̄tulit cuius do-
num vt bene operet percipit. et tamen
in eius mūere de gratia sue laudis hi-
lascit. Despecto em̄ honore sui cōdi-
toris semetipsum plus amare quincit-
tur cuius preconis letat. Quāvis nō
nunqz etiā sancti viri de bona sua opi-
nione gaudeant. sed tamen per hāc ad-
meliora p̄ficere gaudētes pensant. nec
iam de opinione sua. sed de primorū
gaudēt vtilitate. qz aliud est fauores q̄
tete et aliud de p̄fectibus exultare. Qua

in re necesse est vt cum audientū vtilita-
ti non p̄ficat. mentē nrām fama lauda-
bilis non eleuet sed fascinet. Cū enim
humane lingue attestatōne laudamur
occulta pulsarōe requirimur qd de no-
bis sentiamus. Supba em̄ mens etiā
cū de ea falsa bona dicunt. exultat. qz
non apud deū qualiter viuat. sed apud
hōines qualiter innotescat excogitat.
Iudiciū enim de se omnipotētis dei de-
ficiens. et solummō hōim quotiens in-
ter auditas laudes attollit aduertit iu-
diciū. At p̄tra si cor veraciter humile ē
bona que de se audit minime recogno-
scit. et qz falsa dicant metuit. aut certe
si adesse ea sibi veraciter scit. eo ipso for-
midat ne ab eterna dei retributōe sine
perdita. qz hęc p̄siderat hōibus diuul-
gata. Precauet qz vehementer ne spes
futuri muneris in mercedē p̄mutetur
transitorio fauoris. qz ex re agit vt ele-
croz animus magno laudū suarū igne
cruciet. atqz ab omni torporis sui rube-
gine merore cogitationis excoquitur.
cauta em̄ p̄sideratōne trepidat. ne aut
etiā de his in quibus laudat elenetur. et
sibi p̄terens premiū p̄dat. Tñ p̄ter qz
fit vt sicut iniustus de laude polluit. ita
vt iustus audita sua laude purget. nā
dū bona que agit ab hōibus p̄ferri co-
gnoscit. subtile p̄tra se vt dictum est ex-
tremi iudicij examen meruit. ac trepi-
dus ad p̄sciam recurrit. et quicquid il-
li inest reprehensibile corrigit. dū em̄
bona sua innotuisse formidat. subtile
securū examinis sniam p̄tmescens.
si que in se mala occulta sunt amputat
Pauet nāqz si saltē talis deo non ostē-
ditur. qualis ab hominibus putat. et ne
qz p̄tentus est. vt in quo potuit inno-
scere. in hoc debeat remanere. iā em̄ de
bonis suis quasi retributōes sibi factā
estimant. nisi eis et alia que ab hōibus
nesciunt adiungat. hęc grego. **E**

Unde tenor viri ut vane glorie resistere valeat ad seipsum redeat. et quicquid sibi mali inesse cognoscunt sibi meritis ascribunt. Quicquid vero boni in se esse deprehendunt. diuine gratie donum hoc esse recognoscunt. qui et premeditando et subsequendo concessit eis bonum opus facere quod volunt. Quod idem beatus gregorius affirmat dicens sic Sancti etenim viri sciunt post primi parentis lapsum de corruptibili stirpe se editos. et non virtute propria sed preueniente superna gratia ad meliora se uita mutatos et quicquid sibi mali inesse cognoscunt meritum. quicquid vere boni in se conspiciunt immortalis gratie cognoscunt donum. eique accepto munere debitores fiunt qui et preueniendo dedit eis bonum uelle quod uoluerunt. et subsequendo dedit bonum posse quod uolunt. Unde auctoris gratia ille negare puincit quisquis sibi tribuit. quod operatur. Liqueat enim ille quod illum negat cuius despecta gratia si bi uires boni operis arrogat. et est iniquitas maxima. quia omne peccatum quod ex infirmitate est. spem nequaquam perdit. quia a superno iudice veniam requirit. Presumptio autem uirtutis proprie tanto grauius in desperatione est. quanto longius ad humilitatem respicit. Cumque uires sibi tribuit operis. ad adiutorium non recurrit auctoris. fitque ut eo grauius peccator pareat. quo et ipsi hoc quia peccator est ignorat. Hec gregorius. De hoc etiam per salomonem dicitur. Sicut probatur in psalterio argentum et in fornace aurum. sic probatur homo ore laudantis quod beatus gregorius. xxvj. moral. exponit sic dicens. Mans quippe sua suos cruciat. Iniquos exaltat. sed iustos dum eruciat purgat iniquos dum letificat. reprobos monstrat. Isti enim sua laude pascunt. qui auctoris sui gloriam non requirunt. illi auctoris sui gloriam querunt. qui sua

laude cruciantur. ne non sit intus quod foris dicitur. ne si est etiam quod dicitur ante dei oculos ipsis fauoribus euacuetur. ne humana laus robur mentis emolliat. atque in sui delectatione prosternat. et que adiuuentum debet esse augendi operis iam terribitio fit laboris. Cum vero sua precomia in dei laude tendere sentiant ea etiam desiderabiliter amplectuntur. Scriptum quippe est sic uideantur opera uestra bona ut glorificent patrem uestrum. et. uia ergo hominibus se faciunt. quotiens in se aliquid quod cognoscant ostendunt. quia non studet in se humana laudem figere sed querunt per eam melius ad auctoris gloriam transire. Arrogantes autem humanis laudibus mollia corda prostituunt. quia suis moribus corrumunt. hoc gregorius. Et notandum diligenter quod malignus spiritus cum pro carnali aliqua uanitate mentem per uanam gloriam pulsauerit. et repulsus fuerit. statim sub uirtutis specie resistentem ac repugnantem animum temptare solet. nam quem non potest sub specie splendoris uidei uel suggerende uanae glorie decipere. pro uili et inculta ueste laborat illam inferre. Et quem non potest per honorem deicere humilitate preuenit supplantare. Quos etiam non potest per scientiam et locutionem extollere. per grauitatem et taciturnitatem solet persequi. nam si quis ieiunat in palatio gloria uanitatis pulsatur. Si uero illud contemnendo glorie causa preterierit. eodem uicio elationis obrunditur. Et quanto quis uirauerit mundum amplius. tanto uel acius insequitur. De hoc et de uirtute uirtus dicit Cassianus in quadam collatione patrum sic. **S**ecuram enim est nobis habendum contra spiritum xenodorie multiformem atque subtile. tantoque est permittosior ad conflictum quanto obscurior ad cauendum.

Qui cum per elatione pulsauerit mentem
 et fuerit repulsus, rursus prioris habitus
 personarum mutata sub virtutum spe-
 cie victorem iugulare temptat. ex om-
 ni parte occurrens et in habitu et in for-
 ma, in incessu, in voce, in opere, in vigi-
 liis, in ieiuniis, in oratione, in remo-
 tione, in lectione, in scientia, in taciturni-
 tate, in obedientia, in humilitate cona-
 tur, nam cui sub specie succincte vestis
 ac mitide xenodoxiam non potuerit ge-
 nerare per squalida et incultra conat in-
 ferre, quem non potest per honorem deicere
 per humilitatem supplantat, quem scientie
 et locutionis ornatu nequiuit extolle-
 re, gravitate taciturnitatis elidit. **S**i
 ieiunet in palam gloria vanitatis pulsaf-
 rit, eodem vitio elationis obtundit, ne
 vane glorie fragio maculet orationes, per
 lixius sub fratrum virat celebrare spec-
 tu, et quod eas lateat exerceat non effugi-
 et aculeos vanitatis. In solitudinem
 quoque moralium cunctorum gloria glorie
 causa fugientem persequi non desistit. Quam
 to quis vitauerit mundum amplius tan-
 to eius acrius insequitur. **H**anc multiformem
 bestiam tali remedio poterimus
 euadere, ut cogitantes quia dominus dissi-
 pat eorum opera qui hominibus placent pri-
 mitus nihil inanis glorie capiende gra-
 tia nos facere permitramus. Deinde ea
 que bono initio fecerimus obseruare,
 ne laborum nostrorum fructus post irreper-
 morbo euacuet, et ea que nos pariter inter
 ceteros etiam reddere notabiles ac velu-
 ti solis facientibus laus apud homines sit
 quirenda vitemus. Consideremus
 non solum fructum laborum nostrorum nos per-
 nitus amissuros quoscumque xenodoxie
 proposito fecerimus, sed etiam reos mag-
 ni criminis factos eterna supplicia ve-
 lut sacrilegos soluturos utpote qui ad
 iniuriam dei opus quod eius oblatum nos

opportuerit agere, hominum gratia ma-
 luimus exercere, hinc cassianus. **S**ci-
 endum etiam secundum ysaac abbatis dictum
 quod quibus mundus mortuus est hi susti-
 nent aduersitates, quibus mundus est vi-
 uus hi nequeunt iniuriam sustinere. **I**va-
 na gloria moti ira turbant, seu etiam
 tristitia occupant, hinc ysaac. **G**
Notandum etiam quod inanis glorie he-
 sunt filie, videlicet, inobedientia, pre-
 sumptio, iactantia, pertinacia, nouitatum pre-
 sumptio, arrogantia, insolentia, prou-
 macia, irreuerentia, ypocrisis. **H**
Primo autem inobedientia est suo prela-
 to in iniunctis non obedire ne inferiori vi-
 deat, quod fieret si faceret mandatum.
Contentio est velle vincere cum cla-
 more, et hoc apparere. **I**actantia
 est qua quis enumerat bona sua ut
 laudabilis appareat. **P**ertinacia
 est que dictum vel factum suum malum de-
 fendit ne errasse videat. **N**ouitatum
 presumptio est qua quis noua di-
 citur inuenit ut laudet. **A**ro-
 gantia est animi motus quo mouetur
 quis ad iactandum se habere quod non ha-
 bet. **I**nsolentia est que extra com-
 munem usum quasi ceteris despectis,
 verba, facta, habitumque specificat. **P**
Contumacia est auctoritati maioris ex
 preceptu obuiare. **I**reuerentia
 est debitam reuerentiam maioribus
 denegare. **I**ypocrisis autem est
 que querit hominibus in exterioribus ap-
 parere. **S**ed quia hoc vitio videlicet
 ypocrisis multi temptant et decipiunt
 necesse est ut de hac materia latius lo-
 quamur. **U**nde primo sciens
 dum est quod studium ypocritarum solet
 esse, ut quod sunt abscondant, et hoc
 quod non sunt esse hominibus innore-
 scant. **S**ancti vero etiam hoc quod esse
 meruerunt innotescere alijs fugiunt.
De hoc enim beatus Gregorius, xviii.

moral. loquitur sic dicens **S**tudium ypocritarum esse solet. ut et quod sunt presumunt et hoc quod non sunt esse se hominibus innotescunt quasi mensuram suam per estimationes transeant. ut pretere se ceteros actionis nomine ostendant. refugiunt videri quod sunt et ante oculos hominum superducta quadam innocentia honestate se vestiunt. **Q**uo protra omnes veraciter sancti non solum gloriam supra modum suam omnino non appetunt. sed etiam hoc ipsum videri refugiunt quod esse meruerunt. **S**ciendum tamen quod sancti viri morem sui creatoris imitantes nonnunquam quedam de se ut audientes instruant. ut ipsi proficiant manifestant. et tunc in his alta consideratione se custodiunt ne dum alios a terrena intentione erigunt ipsi interne laudis appetitione mergantur. **S**ed contra hypocrite quod iuste agunt ad utilitatem proximi. hoc faciunt ad extensionem nominis sui. **H**ec gregori. **N**otandum etiam quod hypocrite ad bona opera facienda infusionem quidem superne gratie percipiunt. sed in cunctis que agunt exteriores laudes appetentes a fructu percepto gratie inanescunt. hypocritarum etiam opera sepe ante tempus deficiunt. quia plerumque tales specie virtutis assumunt. et propter hoc que sit ad honoris culmen promouent. sed cum sibi a cunctis reuerentiam impendi conspexerint. statim se in lasciviam voluptatis effundunt. et bona que ipsi in corde prius devociter non tenuerunt cito propter huiusmodi delectamenta dimittunt. sed spes illorum quae in temporalibus honore et gloria deposuerunt velociter peribit. quia omnis laus vana et honor terrenus a voluptatibus carnalibus terminum habent. et ad finem festinant. **P**lerumque etiam hypocrite mira se ab abstinentia assurgunt. corpus atterunt. sed solum ut

hominibus placeant hoc faciunt. **U**nde tales corpus quidem per abstinentiam afficiunt. sed tamen per amorem vane glorie mundo vivunt et ideo mercedem amittunt. **N**onnumquam etiam hypocrite postquam pravas vias deserunt. sanctitatis quidem habitum sumunt. sed mox ut in bono opere nasci ceperint obliuiscunt eorum que fecerunt. et a fligi iam per penitentiam de perpetratis nequitibus nolunt laudari de incognita iusticia appetunt. presesse ceteris etiam melioribus occupant. quos plerumque dum iuxta desiderium eos presens prosperitas sequitur multo quam prius fuerunt peiores fiunt. nam occupati diversis vanitatibus non solum perpetrata minime deplorant. **S**ed adhuc que deservant cumulant. **H**ec et alia de statu ac conditione hypocritarum satis **B**eatus gregori. diffusis verbis in .xviii. moral. commemorat dicens. **N**otandum quod hypocritarum vita ad bona opera infusionem quidem superni muneris percipit. sed in cunctis que agunt exteriores laudes appetent a fructu percepto infusionis inanescit. **S**epe namque mira opera faciunt. sed tamen per accepta bona in suis laudibus se elevant. et ipsa muneribus protra largitate pugnare protra dantem superbiunt. unde ei humiles amplius esse debuerunt. sed eo accius eos postmodum districtio sententie percurrit quo nunc supra bonitas et ingratitatis largitus infundit. fitque ei amplius muneris incrementum damnationis. **I**nter haec sciendum quod iustorum bona quae ex corde incipiunt usque ad patris vite terminum crescunt. **H**ypocritarum vero opera. quae nequaquam sunt in occulto radicata. sepe ante deficiunt quam patris vita firmata. quia plerumque assumpte speciem maturitatis ostendunt. quiete silentij longamimitatis. patientieque virtute decorant. sed cum per hoc questum culmen bonitatis attigerint. cumque sibi

iam reuerentia a cunctis impendit. p
tinus se in lasciuia voluptatis fundit.
et bona se ex corde non tenuisse ipsi fi
bi testes sunt qui hoc cito dimiserunt.
sed spes ypocrite peribit. Quid em in
cunctis suis operibus ypocrita sperat ni
si honoris reuerentiam. gloria laudis.
a melioribus metui. sanctus ab omnibus
vocari. sed permanere spes ypocrite no
ualet. quia eternitate non querens. fugit
quod tenet. Nequaquam quippe mentis eius
intentio in illa gloria figit que sine fi
ne possidetur. sed cum transitorius fauor
ibus inhiat perdit percipiendo quod laborat.
veritate attestante que ait. Amen di
corobis receperunt mercedem suam. sed
hec spes recipiende mercedis tibi diu
non potest. quia pro ostentis etiam laboribus
honoris tribuit. sed vita ad terminum urge
tur. laudes resonant. sed ad fines cum
laudibus tempa festinant. Nemo namque
ualet mobilia diligere et ipse immobili
lis stare. qui enim transuentia amplecti
tur. corpore ad cursum ducit quo decur
rentibus implicat. quia humana laus que
magis laboribus videri apperit. impul
sa temporum momentis decurrit. No
randum etiam quod ypocrite plerumque sacre
legis eruditionibus fulciunt. doctrine
verba proferunt. omne quod sentiunt testi
monium attingunt. nec tamen per hanc vitam
audientium sed proprios fauores querunt
quia nec proferre illa nouerunt que audien
tium corda ad repellendas laudes excu
tant. non autem que ad lacrimas accen
dunt. Mens quippe cupiscentis ex
terioribus occupata igne diuini amo
ris non calet. et idcirco ad supernum de
siderium inflammare auditores suos
nequeunt. verba quoque frigida corde pro
ferunt. neque enim res que in seipsa non
arserit aliud accendit. Etiam sciendum
quod plerumque ypocrite mira se abstinencia
affligunt. omne robur corporis atterunt et que

si carnis vitam funditus in carne vin
centes extinguunt. sed adhuc huma
nos oculos querunt. admirationis glo
riam appetunt. veritate attestante que
ait. Exterminant facies et cetera. Nam ora
palescunt. corpus debilitate quatitur
pectus interrumperibus suspiriis urgetur.
sed inter hec dum ab ore proxi
mo sermo admirationis querit nihilque ta
to labori aliud nisi estimatio humana
cogitat. Omnis enim ypocrita corpus
quidem abstinentia afficit. sed tamen pro
amore glorie mundo viuit. Quo contra
per paulum dicitur. Qui autem sunt christi car
nem suam crucifixerunt cum vitis et co
cupiscentiis. quod tunc digne fit si sic gu
lam restringimus ut iam de mundi gloria
nihil queramus. nam qui corpus ma
cerat sed honoribus anxilat crucem domini
intulit. sed mundo per cupiscentiam
peius viuit. quia et sepe pro sanctitatis
ymaginem locum regiminis indignus
assequit. qui nisi aliquid virtutis in se
ostenderit nihil premij mereret. Sed
transit quod delectabiliter obrinet. et pe
naliter quod sequitur manet sanctitatis
nunc fiducia in ore hominum ponit. sed
cum internus apud se iudex secreta cor
dis examinat. testes vite exterius non
querunt. quia nihil ei in iudicio attesta
tio humana suffragat. quia eandem laudem
quam post in testimonium exigit prius in
munere recepit. Sed viri sancti neque
hic remuneratorem rectitudinis sue que
runt cum recta faciunt. cum vero a presen
tis mundi laboribus exeunt ad eternam
patriam venientes expectata retribu
tione perfruunt. At contra ypocrita. quia
mox ut in bono opere nascitur. propter mun
di recipere gloriam conatur. quia pro eo
quod bene viuere incipit querit statim ut
a cunctis honoretur. Sepe namque non
nulli aperte prauitatis viam deserunt
sanctitatis habitum sumunt. moxque ut

prima limina bene viuendi prigerint. obliuisci que fecerint affligi iam p̄ penitē-
tiam de summatis nequitijs nolunt. laudari de incognita iusticia appetunt. p̄esse ceteris etiam melioribus p̄cupis-
cunt. quos plerūq̄ iuxta vultū p̄sens p̄speritas sequit̄. multo q̄ prius fue-
rant. de sanctitatis habitu peiores sūt nam rebus multiplicibus occupati non
solum p̄petrata minime deplorant sed adhuc que desleant exaggerant. Qui
em̄ mundū deserunt. ad exteriora offi-
cia p̄ouehi non debent. nisi p̄ humili-
tatem diutius in eiusdem mundi con-
temptu solident̄. Citius namq̄ bona
depererūt. que hominibus ante t̄ps inno-
tescunt. q̄ arbusta plantata prius q̄
fixa radice p̄ualecant. si manus p̄cuti-
ens tangit arefacit ac si in altis radix
figit̄. et terre humoribus p̄persa p̄solide-
tur. Hec et manus impellit sed non le-
dit. hec et ventorū status inflectendo cō-
cutiunt sed non euertūt. Ne ergo eru-
atur vita cepti operis. diu ac robuste.
in alto hūilitatis figenda est radix cor-
dis. vt cū ab humano ore detractionis
aura vel fauoris flauerit et si in qualibet
parte vtrūq̄ incuruat̄ animum fundi-
tus non elidat sed ad statum suū p̄ori-
nus post inflexionem redeat si apud se
fortis in radice p̄durat. Quid in rebus
excrecentibus abiete surgente robustis-
us. Qui tū si dū p̄struit̄. impellit. sta-
tim sine labore destruit̄. si aut̄ p̄ spaci-
um t̄ps ab humore suo exiccari p̄mit-
tit̄. sepe attritum scitibus minime q̄ssa-
tur. Sic videlicet bona n̄ra et intem-
pestiue manifestata depererūt. et diutius
occultata solidant̄. q̄ humane occupa-
tionis manus cū incipientem nostre
p̄uersationis vitam prigerit. q̄si recep-
tam abietem impellit. eamq̄ facile de-
struit. q̄ adhuc humorem p̄prie fragi-
litaris non amisit. Cū vero longa quie-

tis sue abiiectione se animus p̄p̄imit̄.
q̄si more exiccari abietis obdurescat.
Sepe aut̄ noue p̄uersationis p̄rimordi-
a adhuc ex carnali sunt vita p̄mixta
et idcirco innotescere citius nō debent
ne cū laudant̄ bona. que placent. de ce-
ptis laude sua animus deprehendere
in eis nequeat mala que latent. Unde
quicquid forte et boni incipimus ad hoc
amorem inimici iudicis in ara cordis
imolemus. quod ab illo p̄culdubio
tanto libentius accipit̄. quanto et ab
hominibus occultatus nulla laudis ma-
culat̄ appetitione. Intus ergo seruanda
sunt. que agimus si ab interno arbi-
tro vicem recipere nostri operis expe-
ctamus. Hinc est q̄ veritas dicit̄. Nescit
at sinistra quid faciat dextera tua. Oc-
cultata ergo sint q̄ agimus ne hec in huius-
vite itinere incaute portantes la-
trocinantium spiritū incurfione per-
damus. cum dicit̄ dñs. Videant opera
vestra bona et glorificent patrem vestrum
qui in celis est. Sed aliud est p̄fecto.
cum in ostensione opis. gloria querit̄
largitoris. aliud cū laus p̄iuata p̄cu-
piscitur de dono largientis. Vnderit̄
sum dicit̄. Attendite. ne iusticiam vestram
faciatis coram hominibus vt videamini
ab eis. Opus ergo vestrum cū homi-
nibus ostendit̄. in cordis prius exami-
natione pensandum est. p̄ eiusdē osten-
sionis studium quid querat̄. Si enim
dantis gloriā querimus etiā publica
ta nostra. in conspectu illius. occultata
seruamus si p̄ hoc nostram laudem
queramus foras ab eius p̄spectu iā sus-
sa sunt. etiā si a multis ignorant̄. Et
valde p̄fectorū est. sic ostenso opere aut̄
ctoris gloriā querere. vt de illata lau-
de nesciat p̄iuata exultatione gaudere.
Tūc solū nāq̄ hoīb̄ innoxie laudabile
opus ostendit̄. cū p̄ respectū m̄ris
veraciter laus impensa calcat̄. Quam

Liber II **Dist.** I **Ca.** VI

qz infirmi quiqz perfecte cōtemnendo non supant. necesse est vt bonū qd̄ operant abscondant. **S**epe enim ab ipso offensionis exordio ppriam laudē que runt. sepe vero in oñsione operis auro/ris gloriā patefacere cupiunt. sed ex ceptis fauoribus in laudis pprie cupi ditatem rapiunt. **C**umqz semetipos diiudicare interius negligūt. sparsi ex terius ignorāt qd̄ agāt. eoqz opus elatiōni sue militat. atqz hoc se impende re obsequio largitoris putant. **H**ec gre go. in moza. **I**ppocrisis ergo vitium mul tum detestandum est. qz simulare se iu sum et religiosum exterius et non esse vituperabile est. **Q**uod beatus **A**ug. mul tum reprehendit sic dicens. **S**imulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas. **S**imulatores namqz quibus praua agētes. sub false tñ sanctitatis colore de se humana iudicia querunt. ac laudem vane glorie cupiscunt. sed cum tales permittente deo per flagella percutiunt iniquos se pdere refugiūt. qz sancti et religiosi ab alijs videri cōsueuerūt. **U**nde hmoi simulatores eti am in extrema necessitate aut mortis hora pstituti. quibus etiam duci ad eter na supplicia non ignorēt. tñ de fiderāt in estimatione hominū tales remane re quales se prius ostendere semp stua duerunt. **I**usto aut dei iudicio simula tores excecari semetipsos intueri et sic ut sunt deprehendere omnino nō pnt qz fidem suoz meritoꝝ in attestacione posuerunt oris alieni. et dum testimo niū false laudis pspiciunt. remedium vere pffessionis amittunt. et ideo miseri se sanctos eē etiam cum moriunt in peccatis putant. **D**e talibus beatus gre go. xxvj. moza. exponens illud dictuz **N**ec clamabunt cum victi fuerint. sic ait. **O**mnis iniquus qui cū iniquus sit factus. videri non appetit. in flagello

percussiois deprehensus fateri qz iniquus sit nō erubescit. **Q**ui vero iniqua agit. humana de se iudicia sub spē sanctitatis recipit et cum flagello percutitur. iniquū se pdere refugit. qz sanctus videri p̄suevit. **S**i quomō aut graui ter coartat. iniquū se vix supficietē p̄fiteretur. qz interna sua detegere veraci p̄fessione p̄fundit. **Q**uasi liber vero sumus cū nulla correctōe castigamur. quasi vincimur cū flagello percussiois astringimur. victi aut clamamus alius. quando in percussione positi peccata p̄fitemur. **A**pud aures quippe dei vix valida est p̄fessio deuota. **Q**uia et go simulatores quosqz et cum percussio nis flagella corripunt. ad p̄fessionem simplicē non perducunt. **C**ognosci eē peccatores refugiunt. qz sancti omni opinione ferebant. **Q**uamuis eñ ad extremum flagella feriant. quibus duci ad eterna supplicia non ignorēt. tales tamen cupiunt apud humana iudicia remanere quales se studuerant semper ostendere. **I**git quiqz tales dū iustos se ante humana iudicia simulent. duz actiones suas laude dignas intuēdis oculis ostētant. occulta tamen euz eis iusticia agitur. vt quo nitunt foris alios fallere. eo de se interius et ipsi fallantur. nam omnē circa se sollicitate inuestigationis oculū perdūt. **V**itam enim suam discutere et perscrutari dissimulant. et tales esse se quales audiunt putant. sanctosqz se eē non qz ita viuunt. sed qz ita dicuntur existimant. subtili autē dei iudicio se ipsos intueri negligunt. qz fidem sui meriti in attestacione ponunt oris alieni. **C**um vero subita percussione feriunt iniquos se velte raciter fateri. vel sicut sunt deprehendere omnino non pnt. qz vix sanctos se humana p̄fessione crediderunt. **B**ene ergo dicit **N**ec clamabunt cū victi

fuerint. Sepe etenim tales cum se ante super-
num iudicem venire confidunt. quales se
hominibus innotuisse cognoscunt seque
ipsos miseri nec in tormentis apprehen-
dunt. et dum testimonium false laudis con-
spiciunt. remedium vere confessionis ad-
mittunt. qui etiam vincere ducunt non
clamant. quod humane laudis importuni-
tate superari sanctos se miseri et cum in
peccatis moriuntur putant. quibus bene pro-
phetam dicit. Redite pernicatores ad
cor. Si enim ad cor redirent per exterioris
attestationis verba se non confunderent.
Nam quid vicinius est nobis cor
de nostro quid vicinius est nobis are quam
intra nos est. et tamen cum emittit nisi cir-
tus reuertat siue retrahat homo mori-
tur. Sicut cum per prauas cogitationes spar-
gitur a nobis cor nostrum. longiusque
euagat ita nisi celerius ad deum seu in-
deum retrahat et reuocet perit et mori-
tur. hec gregori. Unde summope laboran-
dum est nobis. vane glorie et yperci-
fi ac simulationi fortiter resistamus et
opus bonum quod domino largiente ad-
gimus. cum humilitate et simplicitate
faciamus. ne mercedem a deo nobis
repromissam propter huiusmodi vitia amittamus.
Sic igitur habemus de vitio vane
glorie et quibusdam adhaerentibus eius
aliqualem declarationem.

Filius

Habita in formatione de vitio in-
anis glorie nunc de peccato inuidie
et quid sit inuidia cupio edoceri

Ca. VII. Dist. I.

Sire debes quod
inuidia ut ait augustinus. Est odi-
um aliene felicitatis. Vel sic secundum iohannem
damascenum. Inuidia est tristitia
de alienis bonis. Vel sic inuidia est do-
lor ex aliena felicitate nascens. animam
torquens. Dicitur autem inuidia a non vi-

tendo. quod non potest videre bona alio-
rum. Est autem inuidia filia superbie
siue inanis glorie. quod in vtroque vitio est
appetitus proprie excellentie. quod vero in-
uidia sit filia superbie testatur beatus augu-
stinus dicens. **U** Inuidia est filia su-
perbie sed ista mater superbie nescit esse
sterilis ubi fuerit primo parit. suffocans
enim matrem et non erit filia. hec augustinus.
X Et sunt due species inui-
die. exultatio in aduersis proximorum. et
tristitia in prosperis. ipsa namque inui-
dia felicitatem odit aliorum quantum
ad inferiores. quantum ad equales et
quantum ad superiores. De hoc dicit
beatus augustinus in quodam sermone
sic. Inuidia est odium felicitatis a-
liene respectu inferiorum. ne sibi equan-
tur respectu equalium quod sibi equantur
respectu superiorum quod eis non equantur.
Unde Chayn inuidit. Abel prosperitati
Rachel. Iue fecunditati Saul. Da-
uid felicitati. Per inuidiam procura-
tus est lapsus mundi et mors. hec augu-
stinus. **A** Et notandum quod hoc vitium
proprie dyabolo assimilatur. Unde
sapiens. quod dicitur. Inuidia diaboli mors
intrauit in orbem terrarum. imitantur
autem eum qui sunt ex parte eius. Ad li-
teram diabolus parentes nostros se-
duxit. quod inuidebat eis regnum celo-
rum. quod ipse perdidit. et propter hanc
causam adhuc homines impugnat.
Unde inuidia est signum quo diabo-
lus ab alijs suos discernit. Nam sicut
christus dicit. In hoc cognoscetis omnes. quod mei
estis discipuli si dilectionem habueritis
ad inuicem. Sic diabolus suis disci-
pulis dicere solet. In hoc cognoscetis om-
nes quod mei estis discipuli si inuidiam
habueritis ad inuicem. Quod autem inuidia
vitium sit diabolicum. Beatus augustinus
in libro de doctrina christiana sic dicit. In-
uidia vitium diabolicum est. quo solus dy-